

Aquí està la resta

Imma Monsó
Un home de paraula
La Magrana, Barcelona, 2006
253 pàgs.

Un home de paraula narra la convivència de Lot amb la desaparició del seu company Cometa. Així: convivència amb la desaparició. No pas «oblit», ni «superació», ni «resignació». Imma Monsó aconsegueix fer d'aquesta novel·la de llavor autobiogràfica un exemplar únic: d'una banda, hi narra un amor particular construït amb materials pocs comuns. La història d'amor entre Lot i Cometa té uns sòlids fonaments de llibertat, de comprensió, d'humor. D'altra banda, hi explica els moments anteriors a la desaparició del company i, sobretot, el procés per mitjà del qual la Lot s'arriba a refer i assoleix, molt a poc a poc i passant per algunes fases extremadament doloroses, aquell punt en què el dolor per la pèrdua s'instal·la amb una certa comoditat en el dia a dia.

En algú que no practica cap mena de religió coneguda, la convivència amb la pèrdua comença per una reconstrucció detallada del record i, amb ell, de la personalitat del Cometa. Per a això, Lot compta amb la inestimable ajuda de la filla. Totes dues fan del corredor del dol un planeta imaginari ple de presències gens sobrenaturals. Ell sempre hi és. Però hi és, no perquè torna del món dels morts o coses per l'estil: hi és tal i com era, una mena d'energia que flueix i que transforma el món que té al voltant. Lot, narradora en la ficció, fa ús de la seua habilitat amb les paraules per reconstruir tota aquella relació particularíssima que mantenien el Cometa, un home generós i dialogant (però també farcit de rareses) i ella, una dona que està molt a gust amb el paper d'espectadora del món, que mai no ha volgut ser protagonista, i que s'enamora d'aquell personatge carismàtic.

A continuació, i gràcies a la reconstrucció detallada del record, Lot tra-

forces per convertir aquella visió de l'altre —que a algú podria fer-li augmentar el dolor amb cada fotografia— en un foc que alimenta totes les accions futures. Així, sense resignacions de caire religiós; sense fets provocats per la culpa. Lot, que no s'estalvia cap de les fases per què travessa qualsevol persona que perd un ésser estimat, aconsegueix reaccionar, fusionar el dolor amb altres sensacions; construir a partir de la derrota. Sense por.

Qui no haja llegit la novel·la pensarà que arribem a totes aquestes conclusions després d'empassar-nos llargues dissertacions filosòfiques sobre la vida i la mort. Doncs no. Això només podria pensar-ho algú que no haja llegit Monsó i no n'haja apreciat l'estil impecable, precís, arrelat a la quotidianitat. Un objecte pot generar el procés mental per mitjà del qual Lot extrau una reflexió. («Després d'uns dies, deixes de buscar amb afany embogit. Et limites a trobar (...) Obres el congelador i veus l'escudella i la favada (ah, això sí que ha d'estar bé, cruspir-se una favada i poder dir, al cap de dos mesos: 'L'ha feta ell'). Això, almenys, és interessant. No faig canvis: vull que els seus objectes m'acompanyin sempre. Ara em colpejaran, fins que cada onada, que desgasta el dolor, l'hagi convertit en sorra fina i suau.») Doncs això: acció, objecte, pensament, record, punxada de dolor, paraules, sobretot paraules. Les paraules trauen Lot del pou, perquè ella i el Cometa les havien compartit amb un deler malaltís que ara la reconforta. I perquè les paraules són, per als no creients, l'únic amb què podem reconstruir un món que físicament ens ha decebut.

«Amb el llibre sempre obert a la mateixa plana, penso de sobte: 'Avui comença la resta de la meua vida'. És així com comencen les vides dels supervivents. Un pas rere l'altre. Mecànicament. Anar fent la resta. Les restes tenen alguns avantatges: a les restes no se'ls exigeix res. Tot és massa, qualsevol cosa és un regal imprevist. La resta només pot arribar quan consideres, hagi estat curt o llarg, que has viscut el que més desitjaves i que només queda el que, en principi, mai no t'ha interessat especialment (no necessitaves res més!). Però ara, de sobte, aquí està la resta. Pots llençar-la o, simplement, decidir travessar el dia com puguis. Pas rere pas.»

catalana, gallega y vasca, V: UNED. pàgs. 151-180).

Sembla que l'editora recorre a una selecció personal o personalista de la bibliografia existent sobre *l'Espill*, decisió que limita, si més no, el seu comentari. Observem que tot i aquesta absència de citacions bibliogràfiques, aquestes són ben aprofitades implícitament i presentades com a pròpies i superades; quan recorre a la cita en qüestió aquesta és sobrera, ja que per exemple cita d'un article sobre la comicitat de l'obra el sentit del terme teològic *latría*, que es pot trobar àmpliament en qualsevol summa teològica o fins i tot en qualsevol repertori lexicogràfic.

Parla, per exemple, de l'argument que els marits malalts són maltractats per les seues esposes, idea que apareix exemplificada àmpliament al *Matheolus* de Lefèvre, però no cita l'article de Peirats (2003): «Analogies entre el *Livre des Lamentations de Matheolus* i *l'Espil*» (*Actes del Col·loqui Internacional de Llengua i Literatura Catalanes*, París-Sorbonne, pàgs. 47-68) on es troba aquesta informació contrastada amb la lectura de *l'Espill*.

D'altra banda, l'editora no coneix qui era Guillamona («tindrà alguna cosa a veure amb una metgessa?», pàg. 638) quan tenim constància que Na Guillamona és el nom d'una curandera coetània a Roig, que vivia al carrer Avellanes de València, i que estava especialitzada en matèries d'embaràs i problemes sexuals d'impotència.

Les referències teològiques del conjunt del text no passen de ser explicades més enllà de l'al·lusió a la Bíblia. No recorre a la patristica, a les summes teològiques o a les glosses bíbliques, en el seu cas.

No es tracta, l'obra de Carré, d'una edició crítica, en el sentit acadèmic del terme, anotada rigorosament, tot i que ho pretén, sinó d'un acostament en to divulgatiu, com déiem, on l'editora recorre, ben sovint, a l'ús de nombroses paràfrasis del text original, o el recurs a una adaptació contextual més que textual, que ajudarà, si més no, a fer més accessible el text al lector que s'acosta per primera vegada a l'obra de Roig.